



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 13. maijā
(OR. en)

9769/24

JEUN 104
SOC 348
FREMP 235
ONU 62
EDUC 162

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par Eiropas un starptautiskajām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām

Pielikumā pievienoti minētie secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) apstiprināja 2024. gada 13. un 14. maija sanāsmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par Eiropas un starptautiskajām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT, KA:

1. Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība un tiek nodrošināta paaudžu solidaritāte ¹.
2. Ir aizliegta pret bērnu un viņa vecākiem vai likumiskajiem aizbildņiem vērsta diskriminācija, kuras pamatā ir tādi aspekti kā dzimums ², rase, ādas krāsa, etniskā vai sociālā izcelsme, ģenētiskas īpašības, valoda, reliģija vai ticība, politiskie vai jebkuri citi uzskati, piederība kādai minoritātei, īpašums, dzimšana, invaliditāte, vecums, seksuālā orientācija vai dzimumidentitāte. Konkrētas bērnu grupas saskaras ar īpašu neaizsargātību un cieš no sociālekonomiskas atstumtības un diskriminācijas.

¹ Līguma par Eiropas Savienību 2. pants un 3. panta 2. punkts.

² Eiropas Savienības Tiesa uzskata, ka principa par vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm būtība nevar aprobežoties ar tādas diskriminācijas aizliegumu, kas pamatojas uz personas dzimumu. Saskaņā ar tā nolūku un tiesību veidu, ko šis princips cenšas aizsargāt, tas tāpat piemērojams attiecībā uz diskrimināciju, kas rodas saistībā ar personas dzimuma maiņu. Skatīt Direktīvas 2006/54/EK 3. apsvērumu. Ņemot vērā direktīvas piemērošanas jomu, minētais noteikums attiecas tikai uz bērna vecākiem vai likumiskajiem aizbildņiem.

3. Eiropas Savienības mērķis ir aizsargāt bērna tiesības. Visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses. Bērniem ir tiesības uz viņu labklājībai nepieciešamo aizsardzību un gādību. Viņiem ir tiesības brīvi paust savu viedokli. Šis viedoklis atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam jāņem vērā jautājumos, kas skar bērnu intereses 3.
4. Eiropas Savienības darbību mērķis ir mudināt jauniešus piedalīties Eiropas demokrātiskajā dzīvē.
5. ES stratēģijas par bērna tiesībām mērķis ir panākt, ka bērniem Eiropas Savienībā un visā pasaulē ir pēc iespējas labāka dzīve; tā atbalsta bērna tiesību attīstību, aizsardzību un veicināšanu Eiropas Savienībā un globālā līmenī, kā arī veicina un uzlabo iekļaujošu un sistēmisku bērnu līdzdalību vietējā, reģionālā, valsts un ES līmenī, piemēram, ar jaunas ES Bērnu līdzdalības platformas palīdzību. Tajā ir atspoguļotas bērnu tiesības un loma mūsu sabiedrībā un bērni un viņu intereses ir izvirzīti ES politikas centrā, jo īpaši, uzsverot bērnu līdzdalības nozīmību politiskajā un demokrātiskajā dzīvē 4.

³ Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 3. punkts un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pants.

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES stratēģija par bērna tiesībām” (COM(2021)142, 1.–2. lpp.). Lai sasniegtu stratēģijā izvirzītos mērķus, Komisija nodrošinās, ka bērnu tiesību perspektīva tiek integrēta visās attiecīgajās rīcībpolitikās, tiesību aktos un finansēšanas programmās. Tā būs daļa no centieniem izveidot bērniem draudzīgu kultūru ES politikas veidošanā, un to atbalstīs, nodrošinot apmācību un spēju veidošanu ES personālam, kā arī uzlabotu iekšējo koordināciju, izmantojot Komisijas koordinatora bērna tiesību jautājumos komandu. Tiks izstrādāts bērna tiesību integrēšanas kontrolsaraksts. Plašākai informācijai skatīt Padomes 2021. gada 14. jūnija Ieteikumu (ES) 2021/1004, ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem.

6. ES jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, kas veicina jauniešu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē un atbalsta sociālo un pilsonisko līdzdalību, ir vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka visiem jauniešiem ir vajadzīgie resursi, lai piedalītos sabiedrības norisēs; 11 Eiropas Jaunatnes mērķi, kas ir stratēģijas neatņemama sastāvdaļa, ir būtiski saistībā ar šiem secinājumiem un jo īpaši saistībā ar mērķi Nr. 9 “Telpa un līdzdalība visiem”, kas ir vērsts uz to, lai stiprinātu jauniešu demokrātisko līdzdalību un autonomiju, kā arī visās sabiedrības jomās nodrošinātu jauniešiem paredzētas telpas.
7. Padomes Ieteikumā (ES) 2021/1004 (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem, dalībvalstīm ir ieteikts garantēt bērniem, kam vajadzīga palīdzība 5, efektīvu un brīvu piekļuvi kvalitatīvai agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, izglītībai un skolas nodarbībām, vismaz vienu veselīgu maltīti katru skolas dienu un veselības aprūpi, kā arī efektīvu piekļuvi veselīgam uzturam un pienācīgam mājoklim. Visas dalībvalstis ir sagatavojušas valsts rīcības plānus minētā ieteikuma īstenošanai.
8. Eiropas deklarācijā par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei ir ietverti principi un apņemšanās attiecībā uz bērnu un jauniešu aizsardzību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu viņiem digitālajā vidē 6.

⁵ Ar to saprot personas, kas ir jaunākas par 18 gadiem un kas ir pakļautas nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, skatīt ieteikuma 3. panta a) punktu.

⁶ Eiropas Parlamenta, Padomes un Eiropas Komisijas kopīga deklarācija par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei (2023/C 23/01).

9. Eiropas stratēģija “Bērniem labāks internets” (*BIK+*) un Digitālo pakalpojumu akts ir būtiski pamatelementi tam, lai aizsargātu un respektētu bērnus un viņu psihoemocionālo veselību un labbūtību tiešsaistē un nodrošinātu viņiem pilnvērtīgas iespējas, tostarp ar iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt izpratni par viņu tiesībām.
10. Padomes secinājumos attiecībā uz ES stratēģiju par bērna tiesībām ⁷ ir atzinīgi vērtēta Komisijas iniciatīva integrēt bērnu tiesību perspektīvu visās attiecīgajās ES rīcībpolitikās, tiesību aktos un finansēšanas programmās un uzsvērts, cik svarīgi ir spēcināt bērnu iesaisti politiskajā un demokrātiskajā dzīvē vietējā, reģionālā, valstu un ES līmenī, tostarp, izveidojot jaunus un atbalstot esošos mehānismus bērnu jēgpilnai, iekļaujošai un drošai līdzdalībai un veicinot bērnu vienlīdzīgu līdzdalību bez jebkādas diskriminācijas, un atkārtoti apstiprina, cik svarīgi bērnu tiesību aizsargāšanā un veicināšanā ES un visā pasaulē ir apvienot centienus ar starptautiskām organizācijām, proti, Eiropas Padomi un Apvienoto Nāciju Organizāciju.
11. Padomes secinājumos par Eiropas un starptautiskām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām dalībvalstis tiek mudinātas sadarboties un aktīvi rīkoties bērnu, jauniešu un bērnu tiesību jomā un gaidāmajās starptautiskās ekspertu un ministru līmenī rīkotās sanāksmēs, kas veltītas bērnu tiesību jautājumiem ⁸.

⁷ Padomes secinājumi (2022. gada 9. jūnijs) attiecībā uz ES stratēģiju par bērna tiesībām (dok. 10024/22).

⁸ Padomes secinājumi (2010. gada 19. novembris) par Eiropas un starptautiskām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām (2010/C 326/01).

12. Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par bērna tiesībām (*UNCRC*), tās fakultatīvie protokoli un ANO Bērna tiesību komitejas vispārīgās piezīmes veido pamatlīgumu, kurā noteiktas bērnu pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās, sociālās, veselības un kultūras tiesības, un ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam tiecas nodrošināt bērniem un jauniešiem audzinošu vidi pilnīgai viņu tiesību un spēju īstenošanai.
13. Eiropas Padomes stratēģijā bērna tiesību jomā (2022.–2027. gads) ir izmantota transversāla pieeja, un tajā sīkāk aplūkotas ne tikai daudzās, bieži vien savstarpēji saistītās problēmas, ar kurām saskaras bērni un viņu tiesību aizstāvji, bet arī tas, kā stiprināt bērnu lomu, uzlabot viņu tiesības tikt uzklautiem un ietekmēt pieaugušo lēmumus, kā arī starpdisciplinārie un starpiestāžu atbildes risinājumi, kas nepieciešami, lai efektīvi rīkotos. Stratēģijas mērķis ir rast sinerģiju ar prioritātēm un darbībām, kas ierosinātas citās Eiropas Padomes stratēģijās un rīcības plānos, piemēram, stratēģijā attiecībā uz jaunatnes nozari 2030. gadam, un ar ES, jo īpaši ar ES stratēģiju par bērna tiesībām 9.
14. Eiropas Padomes stratēģijā attiecībā uz jaunatnes nozari 2030. gadam ir norādīts, ka Eiropas Padomes jaunatnes nozarei būtu jācenšas dot iespēju jauniešiem visā Eiropā aktīvi atbalstīt, aizstāvēt, veicināt Eiropas Padomes pamatvērtības, proti, cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu, un gūt labumu no tām, jo īpaši, stiprinot jauniešu piekļuvi tiesībām, padziļinot jauniešu zināšanas un paplašinot jauniešu līdzdalību. Tajā ir atzīts, cik svarīgi ir panākt saskaņotību un sinerģiju ar visu attiecīgo starptautisko ieinteresēto personu – jo īpaši ar Eiropas Savienības un Apvienoto Nāciju Organizācijas – darbu jaunatnes jomā 10.

⁹ Eiropas Padomes stratēģija bērna tiesību jomā (2022.–2027. gads) (10., 5., 13., 27., 33., 39. un 50. lpp.).

¹⁰ Ministru komitejas Rezolūcija CM/Res(2020)2 par stratēģiju attiecībā uz jaunatnes nozari 2030. gadam (13.–14. lpp.).

15. Eiropas Padomes Izglītības stratēģijā 2024.–2030. gadam ir norādīts, ka atbilstoši tās vispārējam ilgtermiņa redzējumam visi izglītojamie spēs pilnībā īstenot savas tiesības kā aktīvi pilsoņi Eiropas demokrātiskā sabiedrībā. Šo ilgtermiņa redzējumu sasniegs sadarbībā ar dalībvalstīm, izmantojot programmu, kuras galvenais uzdevums ir uzlabot izglītības kvalitāti un pieklūstamību nolūkā veicināt zināšanu un kompetenču apguvi dzīvei demokrātiskā sabiedrībā un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem izglītojamajiem.

ATZĪSTOT, KA:

16. kopš 2010. gada ir panākts ievērojams progress saistībā ar bērnu un jauniešu tiesību un labklājības atzīšanu un veicināšanu gan Eiropā, gan globālā mērogā. Ir pieņemti starptautiski nolīgumi un saistības, kuru mērķis ir uzlabot bērnu un jauniešu dzīvi. Vērā ņemami piemēri ir Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķi, pirmā visaptverošā ES stratēģija par bērna tiesībām un ES jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, kā arī Eiropas Padomes sniegtie nozīmīgie ieguldījumi un resursi jauniešu tiesību un jauniešu līdzdalības jomā, piemēram, Ieteikums CM/Rec(2016)7 par jauniešu piekļuvi tiesībām.
17. Bērni un jaunieši visā Eiropas Savienībā saskaras ar mainīgu un sarežģītu sabiedrību 11, ko ietekmē dažādas bezprecedenta norises un izaicinājumi: planētas trīskāršā krīze (klimata pārmaiņas, biodaudzveidības izzušana un piesārņojums), COVID-19 pandēmija, digitālās revolūcijas paātrināšanās negatīvā ietekme, kā arī Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, konflikts Tuvajos Austrumos, citi konflikti un kari pasaulē un citi drošības apdraudējumi. Minētie apstākļi un parādības ietekmē arī bērnu un jauniešu psihoemocionālo veselību un labbūtību.

¹¹ “Ar bažām atzīmējot, ka, ņemot vērā Krievijas agresīvo karu pret Ukrainu, bērni ir pakļauti lielākam riskam nekā pieaugušie saskarē ar bruņotiem konfliktiem un to sekām, un apstiprinot, ka viņi ir jāaizsargā, jo īpaši no tā, ka viņus iesauc armijā vai citos bruņotajos spēkos un ka tie viņus izmanto, kā arī no cilvēku tirdzniecības, nelikumīgas adopcijas, seksuālas izmantošanas un nošķiršanas no viņu ģimenēm; tas pats attiecas uz citām krīzes un ārkārtas situācijām, ko izraisījis terorisms, sabiedrības veselības krīze, ekonomikas krīze, klimata pārmaiņas vai dabas katastrofas.” - Padomes secinājumi (2022. gada 9. jūnijs) attiecībā uz ES stratēģiju par bērna tiesībām (dok. 10024/22) (3. lpp.).

18. Bērni un jaunieši ir personas tiesību subjekti, pārmaiņu veicinātāji un svarīgs spēks gan mūsu pašreizējā, gan nākotnes sabiedrībā. Viņi turpina mobilizēties savu interešu aizstāvībai, tādējādi veicinot pozitīvas pārmaiņas sabiedrībā 12. Bērni un jaunieši – visā viņu dažādībā – būtu jāmudina, jāatbalsta, kā arī būtu jādod viņiem iespēja pozitīvi un aktīvi iesaistīties viņus interesējošu jautājumu risināšanā gan fiziskajā, gan digitālajā vidē, un būtu jānodrošina telpas, kurās viņi var paust savu viedokli un tikt uzklauti. Balstoties uz esošajām iniciatīvām, minētās telpas būtu jāpielāgo mērķgrupu īpašajām vajadzībām un būtu jānodrošina, ka līdzdalība tajās ir jēgpilna, iekļaujoša un droša. Būtu jāveido cieša sinerģija, lai nodrošinātu nepārtrauktu bērnu un jauniešu līdzdalību.
19. Ir atkārtoti jāapstiprina un jāstiprina apņemšanās veicināt, aizsargāt un īstenot bērnu tiesības un sekmēt līdztiesīgu un vienlīdzīgu jauniešu piekļuvi viņu tiesībām un iespējām, kas ir Eiropas un starptautiskās politikas pamatā.

ŅEMOT VĒRĀ:

20. 2023. gada dokumentu par pašreizējo stāvokli “Eiropas un starptautiskās politikas programmas saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām”.
21. Demokrātijas aizsardzības paketē ietverto Komisijas ieteikumu par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos 13, kas jo īpaši veicina bērnu un jauniešu jēgpilnu, iekļaujošu un drošu līdzdalību bez jebkādas diskriminācijas un aicina dalībvalstis stiprināt bērnu un jauniešu līdzdalību politiskajā un demokrātiskajā dzīvē vietējā, reģionālā un valsts līmenī, tostarp lauku un attālos reģionos.

¹² Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam (2018/C 456/01); 51. pants programmā “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam” (A/RES/70/1): “Bērni, jaunieši un jaunieši ir izšķiroši svarīgi pārmaiņu veicinātāji, un jaunajos mērķos viņi atradīs platformu, lai savas neskaitāmās aktivitātes izpausmes liktu lietā labākas pasaules izveidē.”

¹³ Komisijas Ieteikums (2023. gada 12. decembris) par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos, (C(2023) 8627 final).

22. Komisijas ieteikumu par iekļaujošiem un noturīgiem vēlēšanu procesiem Eiropas Savienībā un par Eiropas Parlamenta vēlēšanu eiropeskās būtības un efektīvas norises uzlabošanu 14, kas aptver jauniešu atbalstīšanu vēlēšanu tiesību izmantošanā gan vēlētāju, gan kandidātu statusā un politiskās iesaistes uzlabošanu, īpašu uzmanību pievēršot jauniešiem, jo īpaši pirmreizējiem vēlētajiem. Šis atbalsts var ietvert tādas darbības kā veicināt pilsoniskuma izglītību, organizēt vēlēšanu izspēles skolās, zināšanu testus vai mākslas konkursus par vēlēšanām, jauniešiem piemērotas komunikācijas kampaņas, izstrādāt vēlēšanu rokasgrāmatas, lai iepazīstinātu bērnus un pusaudžus ar reģistrācijas un balsošanas procesu, uzaicināt skolēnus kļūt par vēlēšanu novērotājiem un īstenot līdzbiedru programmas.
23. Stratēģiju “Bērniem labāks internets” (*BIK+*), kas atbalsta visaptverošu, uz profilaksi vērstu un daudzu ieinteresēto pušu pieeju, kuras pamatā ir droša, vecumam atbilstoša digitālā vide, digitālā spēcīgāšana un aktīva bērnu līdzdalība, priekšplānā izvirzot bērnu un jauniešu līdzdalības pasākumus; arī Digitālo pakalpojumu aktu (DPA), kura viens no galvenajiem mērķiem ir bērnu aizsardzība.
24. Padomes secinājumus par digitālo spēcīgāšanu 15, kuros dalībvalstis tiek aicinātas informēt sabiedrību, tostarp bērnus un jauniešus, par to, cik svarīgi ir aizsargāt viņu privātumu un persondatus digitālajā pasaulē, tostarp tiesības piekļūt saviem persondatiem, tiesības tikt aizmirstam, un kā konfigurēt privātuma iestatījumus un izmantot šifrēšanu. Turklāt dalībvalstis tiek aicinātas pieņemt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu īpašu aizsardzību un/vai digitālās prasmes, kas pielāgotas bērnu un jauniešu vajadzībām.

¹⁴ Komisijas Ieteikums (ES) 2023/2829 (2023. gada 12. decembris) par iekļaujošiem un noturīgiem vēlēšanu procesiem Eiropas Savienībā un par Eiropas Parlamenta vēlēšanu eiropeskās būtības un efektīvas norises uzlabošanu.

¹⁵ Padomes secinājumi par digitālo spēcīgāšanu nolūkā aizsargāt un īstenot pamattiesības digitālajā laikmetā (dok. 14309/23).

25. 2024. gada 21.–23. janvārī Lēvenā notikušā ekspertu semināra rezultāti un ieteikumi rīcībai (pievienoti IV pielikumā).

UZSVEROT:

26. cik izšķiroši svarīgs ir bērnu, jauniešu un bērnu tiesību jomā uzsāktais darbs, kā arī darba ar jaunatni loma bērnu un jauniešu tiesību veicināšanā, atbalstīšanā, attīstīšanā un aizsardzībā.
27. Nepieciešamību integrēt bērnu tiesības, kā arī bērna perspektīvu un jaunatnes perspektīvu visās attiecīgajās politikas jomās, lai nodrošinātu saskaņotu, visaptverošu un iekļaujošu politiku attiecībā uz bērniem un jauniešiem, jo īpaši tiem, kuriem ir mazāk iespēju 16, tiem, kuri atrodas visneaizsargātākajās situācijās 17, tostarp bērniem ar invaliditāti, LGBTI kopienas pārstāvjiem 18, kā arī tiem, kuri ir migrantu izcelsmes, kuri ir pārvietoti vai meklē patvērumu.
28. Bērnu un jauniešu aktīvas iesaistīšanās un līdzdalības sniegto vērtību tādu lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē viņu dzīvi, tostarp attiecīgā gadījumā vēlēšanās, atzīstot viņu tiesības piedalīties viņus skarošu jautājumu risināšanā, saskaņā ar principiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērna tiesībām 19, ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 7. pantā, ES Pamattiesību hartas 24. panta 1. un 2. punktā, kā arī saskaņā ar ES stratēģiju par bērna tiesībām un ES jaunatnes stratēģiju, tostarp ES jaunatnes dialogu.

¹⁶ *UNCRC*, Vispārējais komentārs Nr. 4 par pusaudžu veselību un attīstību Bērnu tiesību konvencijas kontekstā.

¹⁷ Rezolūcijas par ES jaunatnes dialoga 9. cikla rezultātiem (2023/C 185/04) 36. punkts, Padomes secinājumi par visaptverošu pieeju jauniešu psihoemocionālajai veselībai Eiropas Savienībā (C/2023/1337) un ANO Bērna tiesību komitejas Vispārīgā piezīme Nr. 12 (2009) par tiesībām tikt uzklautam.

¹⁸ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par to, ka jāveicina jaunatnes aspekta integrēšana politikas lēmumu pieņemšanas procesos Eiropas Savienībā (C/2023/1342); LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam (COM(2020) 698 final).

¹⁹ ANO Konvencijas par bērna tiesībām 12. pants.

ATZINĪGI VĒRTĒJOT:

29. ES saskaņotos centienus, programmas, iniciatīvas un rīkus, piemēram, “*Erasmus+*”, pastiprināto Garantiju jauniešiem 20, ES Garantiju bērniem, Eiropas Solidaritātes korpusu, Konferenci par Eiropas nākotni (2021–2022), Eiropas Jaunatnes gadu (2022) un tā mantojumu, ES jaunatnes dialogu, ES Bērnu tiesību tīklu, ES Bērnu līdzdalības platformu, jaunatnes vikivietni (*Youth Wiki*), Eiropas Jaunatnes portālu, platformu “Bērniem labāks internets” (*BIK*) un ES Deklarāciju par digitālajām tiesībām un principiem 21.
30. Uzmanību, kas programmā “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (*CERV*) (2021–2027) cita starpā pievērsta tādas visaptverošas politikas atbalstīšanai, virzīšanai un īstenošanai, kuras mērķis ir aizsargāt un veicināt bērna tiesības 22.
31. Programmā “*Erasmus+*” un Eiropas sociālo tiesību pīlāra 1. principā uzsvērtu kvalitatīvas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes nozīmību.
32. ES jaunatnes koordinatora un Eiropas Komisijas koordinatora bērna tiesību jautājumos, kā arī Garantijas bērniem valstu koordinatoru darbu, kuru atbildībā ir efektīvi koordinēt un uzraudzīt ieteikuma par Garantijas bērniem īstenošanu.

²⁰ Padomes ieteikums (2020. gada 30. oktobris) “Tilts uz darbvietām – Garantijas jauniešiem pastiprināšana”.

²¹ “Bērnu un jauniešu aizsardzība un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana viņiem digitālajā vidē” – V nodaļa (“Drošums, drošība un plašas iespējas”) Eiropas deklarācijā par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei (2023/C 23/01).

²² Regulas 2021/692, ar ko izveido programmu “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības”, 4. pants.

ŅEMOT VĒRĀ TO, KA:

33. jauniešu dzīvi un nākotnes izredzes ietekmē bērnībā sniegtās iespējas, atbalsts un aizsardzība.
34. Vienmērīga pāreja no bērnības uz pieaugušo dzīvi, jo īpaši tiem jauniešiem, kas atrodas neaizsargātā situācijā, ir jāveicina, īstenojot uz informāciju balstītu politiku un labāk koordinējot attiecīgās rīcībpolitikas.
35. ES jaunatnes politikas sadarbības ietvaros aplūkotajās vecuma grupās bērnu un jauniešu vecuma grupas savstarpēji pārklājas, jo īpaši līdz 18 gadu vecumam.
36. Šo Padomes secinājumu mērķis ir palielināt informētību un ierosināt veidus, kā panākt labāku sadarbību, koordināciju, informāciju un apmaiņu Eiropas līmenī attiecībā uz politikas jomām, kas ietilpst šo secinājumu darbības jomā.

ATTIECĪGI AICINA DALĪBVALSTIS ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SAVUS KONKRĒTOS VALSTS APSTĀKĻUS:

37. apsvērt iespēju izstrādāt un īstenot vai pilnveidot esošās valsts stratēģijas vai citas līdzvērtīgas integrētas vai koordinētas rīcībpolitikas bērnu tiesību un jaunatnes jomā, cenšoties panākt politikas saskaņotību starp jautājumiem, kas attiecas uz bērniem, bērnu tiesībām un jaunatnes lietām, tādējādi nodrošinot, ka bērnu tiesības un bērna perspektīva un jaunatnes perspektīva tiek koordinētas visās attiecīgajās politikas jomās, vienlaikus reaģējot uz konkrētām ar vecumu saistītām vajadzībām, ņemot vērā uz bērnu tiesībām balstītu pieeju un attiecīgo ES *acquis*.
38. Attiecīgā gadījumā nodrošināt, ka bērnu un jauniešu līdzdalība ir strukturāli iekļauta lēmumu pieņemšanas procesos, kas attiecas uz bērniem un jauniešiem, izveidojot piekļūstamas platformas un mehānismus, kas veicina viņu aktīvu līdzdalību, vai padarot esošās platformas vai mehānismus piekļūstamākus, nodrošinot to efektīvai darbībai nepieciešamos resursus un atbalstu un nodrošinot, ka līdzdalība tajās ir jēgpilna, iekļaujoša un droša.
39. Veicināt dažāda vecuma personu un personu ar invaliditāti iekļaujošus instrumentus un programmas, kuru mērķis ir sekmēt bērnu un jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos vietējā, reģionālā, valsts un ES līmenī (piemēram, “*Erasmus+ Youth*”, tostarp ES jaunatnes dialogu, Eiropas Jaunatnes portālu, pilsoņu iesaistes platformu un ES Bērnu līdzdalības platformu).
40. Pielikt lielākas pūles, lai novērstu un apkarotu visu veidu vardarbību pret bērniem un jauniešiem, tostarp, veicot pasākumus, lai aizsargātu bērnus un jauniešus no diskriminācijas 2. punktā minēto iemeslu dēļ, un nodrošināt drošu, atbalstošu un iekļaujošu vidi visiem bērniem skolā, jo īpaši tiem, kas pieder pie neaizsargātām grupām, vienlaikus pienācīgi respektējot viņu individualitāti ²³.

²³ ES stratēģija par bērna tiesībām (COM(2021) 142), 7. lpp.

41. Informēt un izglītēt bērnus un jauniešus, ņemot vērā viņu dažādību, par viņu tiesībām un attiecīgā gadījumā pienākumiem, tostarp par ES pilsoņu tiesībām un attiecīgā gadījumā jauniešu tiesībām piedalīties vēlēšanās, sniegt bērniem un jauniešiem viegli pieejamu un piekļūstamu informāciju, uzlabot atbalstu un piekļuvi pakalpojumiem un nodrošināt tiem iespējas un līdzekļus kļūt par aktīviem un informētiem iedzīvotājiem, kuri spēj ieviest pozitīvas pārmaiņas savās kopienās un plašākā mērogā. Papildus palielināt informētību par bērnu un jauniešu tiesībām darboties iekļaujošas sabiedrības izveidošanā.

ŠAJĀ SAKARĀ AICINA EIROPAS KOMISIJU SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES

PRINCIPU:

42. stiprināt sinerģijas starp ES stratēģijas par bērna tiesībām, ES jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam, stratēģijas “Bērniem labāks internets” un iespējamo turpmāko stratēģiju īstenošanu, izmantojot kopīgas prioritātes un darbības, jo īpaši, nodrošinot sadarbību starp ES jaunatnes koordinatoru un Eiropas Komisijas koordinatoru bērna tiesību jautājumos.
43. Tiekies turpināt Eiropas Jaunatnes portāla, ES Bērnu līdzdalības platformas, pilsoņu iesaistes platformas un platformas “Bērniem labāks internets” darbību un sinerģijas starp tām, nodrošinot informāciju, resursus un pienācīgu finansējumu, un apsvērt iespējas to turpināšanai attiecīgajās ES programmās, lai ņemtu vērā bērnu un jauniešu īpašo situāciju un vajadzības.

44. Saglabāt stingro starpnozaru apņemšanos gan bezsaistē, gan tiešsaistē garantēt, aizsargāt un sekmēt bērnu un jauniešu – ņemot vērā viņu dažādību – tiesības un labbūtību, nodrošinot viņu aktīvu līdzdalību Eiropas veidošanā pašreizējā un turpmākajos ES politiskajos ciklos.
45. Izvērtēt iespēju turpināt reizi divos gados atjaunināt 2023. gada dokumentu par pašreizējo stāvokli “Eiropas un starptautiskās politikas programmas saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām”, attiecīgā gadījumā izmantojot ES un Eiropas Padomes jaunatnes partnerības atbalstu, iesaisti un lietpratību.

ŠAJĀ SAKARĀ AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

46. nodrošināt garantētu piekļuvi bērniem un jauniešiem paredzētām telpām jēgpilnas, iekļaujošas un drošas līdzdalības nolūkā.
47. Stimulēt progresa uzraudzību un ar bērniem, bērnu tiesībām un jauniešu jautājumiem saistītās politikas ietekmes novērtēšanu, izmantojot esošos mehānismus, rādītājus un kritērijus, lai novērtētu veikto pasākumu efektivitāti, un padarot minētos uzraudzības un novērtēšanas procesus iekļaujošus attiecībā uz bērniem un jauniešiem.

Atsauces dokumenti

ES starpiestāžu dokumenti

- Līgums par Eiropas Savienību.
- Līgums par Eiropas Savienības darbību.
- Eiropas Savienības Pamattiesību harta (2012/C 326/02).

ES iestādes

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju Rezolūcija par ES jaunatnes dialoga 9. cikla rezultātiem (2023/C 185/04).
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES stratēģija par bērna tiesībām” (COM(2021) 142 final).
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitāla desmitgade bērniem un jauniešiem. Jaunā Eiropas stratēģija “Bērniem labāks internets”” (BIK+).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022).

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/888 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Eiropas Solidaritātes korpuss” un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās *Erasmus+* un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/692 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido programmu “Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014.
- Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam (2018/C 456/01).
- Padomes secinājumi (2010. gada 19. novembris) par Eiropas un starptautiskām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām (2010/C 326/01).

Eiropas Padome

- Eiropas Padomes Izglītības stratēģija 2024.–2030. gadam.
- Eiropas Padomes stratēģija bērna tiesību jomā (2022.–2027. gads).
- Eiropas Padomes stratēģija attiecībā uz jaunatnes nozari 2030. gadam.

Apvienoto Nāciju Organizācija

- Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par bērna tiesībām un tās fakultatīvie protokoli un vispārīgās piezīmes.
- ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam (Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam).

Galveno jēdzienu definīcijas šajos secinājumos:

Bērni

“Ikviens cilvēks, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, ja vien saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem pilngadība neiestājas agrāk” (saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām (*CRC*) 1. pantu).

Jaunieši

Jaunieši vecumā no 13 līdz 30 gadiem (kā definēts Regulas 2021/817, ar ko izveido programmu *Erasmus+*, 2. pantā).

Papildu atsauces, dokumenti, ziņojumi, dati:

Eiropas Savienība

- ES Bērnu līdzdalības platforma 2023. gadam
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), COM(2024) 1.
- Komisijas Ieteikums (2023. gada 12. decembris) par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos, (C(2023) 8627 final).
- Komisijas Ieteikums (ES) 2023/2829 (2023. gada 12. decembris) par iekļaujošiem un noturīgiem vēlēšanu procesiem Savienībā un par Eiropas Parlamenta vēlēšanu eiropēiskās būtības un efektīvas norises uzlabošanu.
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par to, ka jāveicina jaunatnes aspekta integrēšana politikas lēmumu pieņemšanas procesos Eiropas Savienībā (C/2023/1342).

- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par visaptverošu pieeju garīgajai veselībai (COM(2023) 298 final).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību (2021/C 501 I/04).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu (2021/C 241/03).
- Padomes Ieteikums (ES) 2021/1004 (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem.
- Padomes Ieteikums (2020. gada 30. oktobris) “Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana” un ar ko aizstāj Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi (2020/C 372/01).
- Eiropas sociālo tiesību pīlārs.

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju Rezolūcija (2014. gada 20. maijs) par pārskatu pār strukturētā dialoga procesu, tostarp jauniešu sociālo iekļaušanu (2014/C 183/01).
- Eiropas Komisijas iniciatīva par integrētām bērnu aizsardzības sistēmām.
- Eiropas Parlamenta, Padomes un Eiropas Komisijas kopīgā deklarācija par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei (2023/C 23/01).

Eiropas Padome

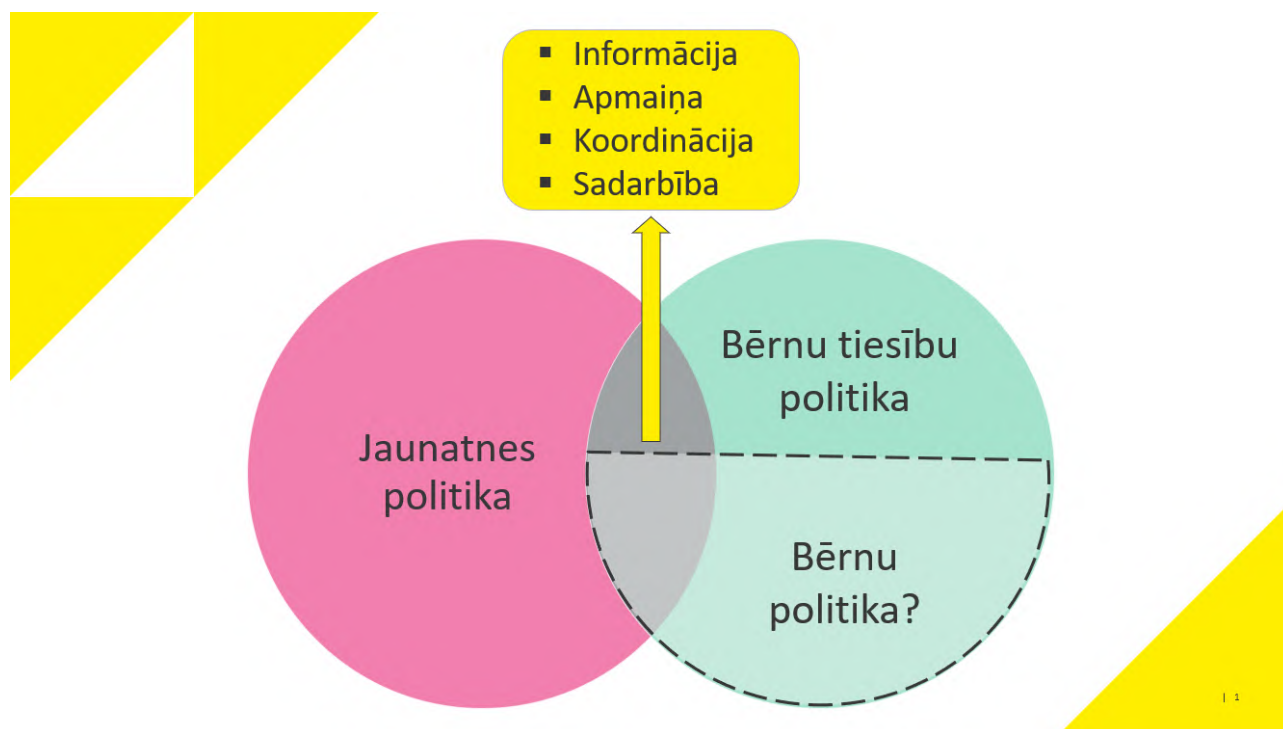
- Eiropas Padomes Ieteikums CM/Rec (2023)9 par nacionālo minoritāšu jauniešu aktīvu politisko līdzdalību.
- Eiropas Padomes Ieteikums CM/Rec(2016)7 par jauniešu piekļuvi tiesībām.
- Eiropas Padomes Ieteikums CM/Rec(2012)2 par bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam līdzdalību.

Apvienoto Nāciju Organizācija

- Vispārīgas piezīmes, ANO Bērna tiesību komiteja.
- ANO Cilvēktiesību deklarācijas 75. gadadiena – Jaunatnes deklarācija.
- Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra norādījumi par bērna tiesību iekļaušanu.
- Ģenerālsekretāra politikas ziņojums Nr. 3: jauniešu jēgpilna iesaiste politikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos.
- Cilvēktiesību padomes 2022. gada 6. oktobrī pieņemtā Rezolūcija 51/17 “Jaunatne un cilvēktiesības”.
- ANO ģenerālsekretāra ziņojums: “Mūsu kopīgā programma”.
- ANO Drošības padomes Rezolūcija 2250 par jaunatni, mieru un drošību (2015).
- ANO jaunatnes stratēģija.
- ANO Drošības padomes rezolūcijas par programmu “Bruņota konflikta skarti bērni”, proti: 1261 (1999); 1314 (2000); 1379 (2001); 1460 (2003); 1539 (2004); 1612 (2005); 1882 (2009); 1998 (2011); 2068 (2012); 2143 (2014); 2225 (2015); 2427 (2018); 2601 (2021).

Ziņojums par rezultātiem, kas gūti Eiropas ekspertu seminārā “Eiropas un starptautisku politikas programmu bērnu, jauniešu un bērnu tiesību jomā novērtēšana un atjaunināšana”, ko 2024. gada 21.–23. janvārī Lēvenā Beļģijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros rīkoja Dr. *Dan Moxon* (galvenais ziņotājs).

Bērnu, jauniešu un bērnu tiesību politikas saskaņotības modelis



Ieteikumi rīcībai

- ES līmenī izveidot nepārtrauktu mehānismu, kas sekmē koordināciju, sadarbību un informācijas kopīgošanu un apmaiņu starp jaunatnes politikas jomu un bērnu tiesību jomu dalībvalstīs un ES līmenī. Ar šādu mehānismu būtu jācenšas labāk nodrošināt politikas saskaņotību starp abām minētajām jomām un jāveicina saskaņotība sinerģijas galvenajās tematiskajās jomās.

- Turpināt īstenot koordinētu pieeju starp ES jaunatnes koordinatoru un koordinatoru bērnu tiesību jautājumos, lai nodrošinātu bērnu tiesību, jauniešu tiesību un bērna un jaunatnes perspektīvu iekļaušanu visās attiecīgajās politikas jomās ES līmenī. Tās ietvaros abiem koordinatoriem būtu pastāvīgi jāuzrauga un jākonstatē, kādas problēmas bērni un jaunieši visbiežāk ir pāduši ES jaunatnes dialogā, ES Bērnu līdzdalības platformā un citos līdzdalības mehānismos. Pēc tam būtu jāīsteno vienota rīcība, lai stimulētu starpnozaru politikas reaģēšanu uz minētajām problēmām.
- Apsvērt to, kā var pievērsties bērnu tiesībām un bērnu viedoklim, visā pilnībā izmantojot Labāka regulējuma satvara sniegtās iespējas, un jo īpaši to, vai politikas pasākumu “pārbaude par ietekmi uz bērniem un jauniešiem” var izstrādāt kā papildinošu vai integrētu mehānismu līdztekus jaunajai ES pārbaudei par ietekmi uz jauniešiem.
- Turpināt reizi divos gados atjaunināt dokumentu par pašreizējo stāvokli “Eiropas un starptautiskās politikas programmas saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām” un arī turpmāk to izmantot par pamatu, veidojot politikas saskaņotību starp bērnu, jauniešu un bērnu tiesību politikas jomām valstu līmenī.

- Sistemātiski veikt analīzi un izpēti par konkrētām iespējām panākt politikas saskaņotību sinerģijas galvenajās jomās. Minētajā analīzē būtu jāapzina paraugprakses piemēri, replicējami instrumenti un iespēja kopīgi īstenot un/vai pārraudzīt iniciatīvas starp abām minētajām jomām.
- Labāk izmantot informācijas kopīgošanai paredzētās esošās platformas, piemēram, “*EU Youth Wiki*”, lai apzinātu un kopīgotu informāciju par pašreizējo sadarbību valstu līmenī vai koordinācijas pasākumiem bērnu, jauniešu un bērnu tiesību politikas jomā dalībvalstīs.

Šie ieteikumi ir sākuma punkti lielākas saskaņotības izveidei, kas tika noteikti ekspertu semināra diskusijās. Saskaņošanas programmas norises gaitā, iespējams, būs jāveic un jāapzina papildu konkrēti pasākumi. Pats svarīgākais – lai panāktu progresu šīs programmas īstenošanā, būs vajadzīga saskaņota politiskā griba un visu aktoru, tostarp Eiropas iestāžu, dalībvalstu un pilsoniskās sabiedrības, iesaiste sadarbībā ar bērniem un jauniešiem.
